

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روان شناسی و آموزش کودکان استثنایی

مؤلف:

دکتر علیرضا کاوند

نشر روان

روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، مؤلف: دکتر علیرضا کاکاوند. تهران: نشر روان، ۱۳۸۵.
شانزده، ۲۹۶ ص.: مصور، جدول، عکس، نمودار.

ISBN : 964 - 8345 - 27 - 9 شابک: ۳۰۰۰۰ ریال شابک:

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۲۹۳ - ۲۹۶؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. کودکان عقب مانده -- روانشناسی. ۲. کودکان عقب مانده -- آموزش و پرورش. ۳. کندذهنی. الف. طهران.

۱۵۵/۴۵

BF۷۲۳ / ع ۷

۴۱۱۱۰ - ۸۲ م

کتابخانه ملی ایران

کلیه حقوق قانونی و شرعی برای ناشر محفوظ است. تکثیر تماماً یا قسمتی از این اثر به صورت حرفه‌ای و چاپ مجدد، چاپ افست، پلکی، فتوکپی و انواع دیگر چاپ ممنوع است. نقل مطالب به صورت معمول در مقاله‌های تحقیقاتی یا ذکر نام کامل ناشر و کتاب آزاد است. متخلفان به موجب بند ۵ از ماده ۷ قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان، تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

پست الکترونیکی

Email- ravan@virayesh.com



آدرس اینترنتی

www. ravan-p.com

روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی

□ مؤلف: دکتر علیرضا کاکاوند

□ ناشر: نشر روان

□ نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۸۵

□ چاپ، صحافی و لیتوگرافی: طیف نگار

□ شمارگان: ۱۱۰۰

□ تعداد صفحات: ۳۱۲ صفحه

□ قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

□ شابک: ۹۶۳ - ۸۳۴۵ - ۲۷ - ۹ ISBN : 964 - 8345 - 27 - 9

مرکز پخش، تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان پنجم و ششم، پلاک ۱۱۵

تلفن: ۸۸۹۷۳۳۵۸ - ۹ تلفکس: ۸۸۹۶۲۷۰۷

فهرست مطالب

❖ فصل اول: کودکان استثنایی..... ۱

۱	مقدمه.....
۲	ویژگیهای کودکان استثنایی.....
۳	بافت کودک استثنایی.....
۳	اثر خانواده.....
۴	بافت اجتماع: اثر محیط.....
۵	رواج کودکان استثنایی.....
۵	مشکلات موجود در تعیین رواج کودکان استثنایی.....
۵	دلایل تغییر در رواج کودکان استثنایی.....
۶	دالتهای تکنولوژیک.....
۷	طبقه‌بندی کودکان استثنایی.....
۷	عوامل بحران آفرینی که با معلولیت همراهند.....
۱۰	موقعیتهای آموزشی.....
۱۳	برنامه آموزش انفرادی.....
۱۴	خودآزمایی تشریحی.....
۱۴	سوالات چهارگزینه‌ای.....

❖ فصل دوم: عوامل خطر ساز، مداخله و پیشگیری..... ۱۷

۱۷	مقدمه.....
۱۷	تعاریف و اصطلاحات.....
۱۸	انواع عوامل خطر ساز.....
۱۹	عوامل زیستی.....
۱۹	عوامل قبل از تولد.....
۱۹	عفونت و بیماری مادر.....
۲۱	سوءاستفاده مادر از مواد.....

۲۳	سن بالای مادر.....
۲۵	عوامل پری‌ناتال.....
۲۵	محرومیت از اکسیژن.....
۲۶	نارسی و تولد با وزن پایین.....
۲۷	عوامل بعد از تولد.....
۲۷	عوامل خطر ساز محیطی.....
۳۲	تشخیص‌های مضاعف.....
۳۲	عقب‌ماندگی ذهنی.....
۳۳	دیگر گروه‌های در خطر.....
۳۴	ارزیابی.....
۳۴	ارزیابی کودکی.....
۳۴	مؤلفه‌های یک ارزشیابی جامع.....
۳۶	پیشگیری.....
۳۶	برنامه‌ سر آغاز.....
۳۷	برنامه‌ کارولینا.....
۳۸	برنامه‌ رشد و سلامت نوباوگی.....
۳۸	برنامه‌ پیش از تولد / اوایل نوباوگی المیرا.....
۳۹	برنامه‌ سلامت روانی اولیه.....
۴۰	سطوح پیشگیری.....
۴۰	پیشگیری اولیه.....
۴۰	پیشگیری در مراحل مختلف بارداری و کودکی.....
۴۲	مشاوره ژنتیک.....
۴۲	پیشگیری ثانویه.....
۴۲	سرند کردن.....
۴۲	ابزارهای سرند کردن.....
۴۳	پیشگیری ثالث.....
۴۴	یکبارچه‌سازی اجتماعی افراد ناتوان از نظر رشدی.....
۴۵	خودآزمایی تشریحی.....
۴۶	سؤالات چهارگزینه‌ای.....
۴۹	❖ فصل سوم : خانواده‌ کودکان استثنایی.....
۴۹	مقدمه.....
۵۰	عکس‌العمل خانواده در مقابل استثنایی بودن.....
۵۳	شناسایی و سازش با فشار روانی در خانواده.....
۵۵	مشکلات ویژه‌ای که والدین کودکان تیزهوش دارند.....
۵۶	فرزند معلول و تعامل والدین.....
۵۷	نظریه سیستمها و خانواده.....

۵۹	رویکرد نظام‌های خانوادگی
۶۰	عواملی که بر واکنش خانواده تأثیر دارند
۶۰	ویژگیهای کودک استثنایی
۶۱	ویژگیهای خانوادگی
۶۲	فشار خانواده / بحران خانواده
۶۴	اثر معلولیت بر والدین
۶۵	اثر معلولیت بر مادران
۶۵	اثر معلولیت بر پدران
۶۶	اثر معلولیت بر خواهرها و برادرها
۶۶	نظام رویارویی والدین با معلولیت فرزند
۶۷	نظام وزن
۶۷	۱- آگاهی از مشکل
۶۷	۲- شناسایی مسئله اصلی
۶۷	۳- علت‌یابی
۶۸	۴- چاره‌جویی
۶۸	ث- پذیرش یا طرد
۶۸	نظام سلیه
۶۹	۱- حالت هشدار
۶۹	۲- مرحله مقاومت
۶۹	۳- مرحله فرسودگی
۷۰	خودآزمایی تشریحی
۷۰	سؤالات چهارگزینه‌ای

❖ فصل چهارم: عقب‌ماندگی ذهنی..... ۷۳

۷۳	مقدمه
۷۴	تعریف عقب‌ماندگی ذهنی
۷۵	سطوح عقب‌ماندگی ذهنی
۷۵	عقب‌ماندگی خفیف
۷۶	عقب‌ماندگی متوسط
۷۶	عقب‌ماندگی شدید
۷۶	عقب‌ماندگی عمیق
۷۷	عقب‌ماندگی ذهنی در بزرگسالی
۷۷	سندرم دان و بیماری آلزایمر
۷۷	عقب‌ماندگی ذهنی و اختلالات روانی دیگر
۷۸	گروههای در معرض خطر عقب‌ماندگی ذهنی
۷۸	توزیع نمرات هوشبهر
۸۰	ارزشیابی مهارتهای هوشی

۸۰	ارزشیابی رفتار سازشی
۸۲	نمونه‌ای از مقیاس رفتار سازشی
۸۲	سبب‌شناسی
۸۳	اختلالهای کروموزومی
۸۵	تقسیم کروموزومها
۸۵	تقسیم میتوز
۸۵	تقسیم میوز
۸۷	ژن
۸۷	ژنوتیپ، فنوتیپ، هموزیگوت و هتروزیگوت
۸۸	ژنهای غالب و مغلوب
۸۹	اختلالهای مربوط به کروموزومهای جنسی
۸۹	سندرم ترنر
۹۰	سندرم فوق زن
۹۰	سندرم کلاین فelter
۹۱	سندرم فراکارو
۹۱	سندرم فوق مرد
۹۲	سندرم X شکننده
۹۲	اختلالهای مربوط به کروموزومهای معمولی
۹۲	سندرم دان
۹۴	سندرم ادوارد
۹۵	سندرم پاتو
۹۵	سندرم صدای گربه
۹۶	سندرم پرادر - ویلی
۹۶	اختلالهای متابولیک
۹۶	فتیل کتوتوریا
۹۷	گالاکتوزمیا
۹۸	سایر اختلالهای متابولیک
۹۹	اختلالهای مربوط به کروموزومهای معمولی با ژن غالب
۱۰۰	نوروفیبروماتوزیز
۱۰۰	توبروزاسکلروز - ای‌لوئیا
۱۰۰	اختلالهایی که علت اصلی آنها کاملاً شناخته نشده است و با عقب‌ماندگی همراهند
۱۰۰	آنانسفالی
۱۰۱	هیدرانسفالی
۱۰۱	پورانسفالی
۱۰۱	هیدروسفالی
۱۰۱	میکروسفالی
۱۰۲	ماکروسفالیها

عوامل محیطی.....	۱۰۲
اثرات عقب‌ماندگی ذهنی.....	۱۰۲
اثرات بر کودک.....	۱۰۲
رشد شناختی.....	۱۰۳
فراشناخت و حافظه.....	۱۰۳
توجه.....	۱۰۴
تعمیم‌دهی.....	۱۰۵
رشد زبان.....	۱۰۶
رشد جسمانی.....	۱۰۷
رشد هیجانی و اجتماعی.....	۱۰۸
اثرات بر خانواده.....	۱۰۹
پیشگیری و درمان.....	۱۱۱
پیشگیری اولیه.....	۱۱۱
پیشگیری ثانویه.....	۱۱۱
سایر اقدامات درمانی و آموزشی.....	۱۱۲
آموزش مهارت‌های خودیاری و سازشی.....	۱۱۲
آموزش مهارت‌های ارتباطی و زبان.....	۱۱۳
آموزش اوقات فراغت و مهارت‌های اجتماعی.....	۱۱۳
آموزش خانواده.....	۱۱۴
درمان دارویی.....	۱۱۴
روان‌درمانی.....	۱۱۴
خودآزمایی تشریحی.....	۱۱۴
سؤالات چهارگزینه‌ای.....	۱۱۶

❖ فصل پنجم: تیزهوشی..... ۱۱۹

مقدمه.....	۱۱۹
تعریف هوش.....	۱۲۰
دو نظریه جدید در باره هوش.....	۱۲۱
هوش و پردازش اطلاعات.....	۱۲۱
فرامؤلفه‌ها.....	۱۲۱
اجزای عملکرد.....	۱۲۱
اجزای فراگیری دانش.....	۱۲۱
هوشهای چندگانه.....	۱۲۱
هوش زبانی.....	۱۲۱
هوش منطقی - ریاضی.....	۱۲۲
هوش موسیقی.....	۱۲۲
هوش فضایی - بینایی.....	۱۲۲

۱۲۲	هوش جسمانی - حرکتی
۱۲۲	هوش درون‌فردی
۱۲۲	هوش میان‌فردی
۱۲۳	تعریف تیزهوشی
۱۲۳	ملاک‌شناسایی
۱۲۶	علل تیزهوشی
۱۲۸	مزایا و معایب تیزهوشی و نبوغ
۱۲۹	ویژگی‌های کودکان تیزهوش
۱۲۹	ویژگی‌های جسمانی، روان‌شناختی و رفتاری
۱۲۹	ویژگی‌های جسمانی
۱۳۰	ویژگی‌های آموزشی و شغلی
۱۳۰	ویژگی‌های هیجانی و اجتماعی
۱۳۱	تیزهوشان کم‌آموز
۱۳۲	تیزهوشان مبتلا به ناتوانی یادگیری
۱۳۳	ویژگی‌های دانش‌آموزان تیزهوش مبتلا به ناتوانی یادگیری
۱۳۳	آمارها
۱۳۴	شناخت
۱۳۴	۱- هجی کردن
۱۳۴	۲- نوشتار
۱۳۴	۳- خواندن
۱۳۴	فراشناخت
۱۳۴	۱- مهارت‌های سازمانی
۱۳۴	۲- حافظه و توالی
۱۳۴	۳- یکپارچگی دیداری - حرکتی
۱۳۵	۴- تجسم‌سازی
۱۳۵	عواطف
۱۳۵	۱- مفهوم خود
۱۳۵	۲- مشکلات اجتماعی شدن
۱۳۵	۳- نکانشگری
۱۳۵	۴- پرخاشگری
۱۳۵	۵- منفعل بودن
۱۳۶	۶- منفی‌گرایی
۱۳۶	نقاط قوت دانش‌آموزان تیزهوش مبتلا به ناتوانی یادگیری
۱۳۶	شناخت
۱۳۶	۱- بیان شفاهی
۱۳۶	۲- هجی کردن
۱۳۶	۳- استعداد ویژه
۱۳۶	۴- ریاضیات
۱۳۶	۵- محاسبه کردن

۱۳۶	۶- خلاقیت، سرآمدی هیجانی یا تکنولوژیکال
۱۳۷	فراساخت
۱۳۷	۱- مهارت‌های اندیشیدن و توانایی‌های حل مسئله
۱۳۷	۲- اندیشمندان واگرا
۱۳۷	۳- متفکران شهودی
۱۳۷	۴- تولیدکنندگان ایده‌های پیچیده
۱۳۷	۵- متفکران سیستمی
۱۳۷	۶- عواطف
۱۳۷	تعریف خلاقیت
۱۳۸	پرورش خلاقیت
۱۳۹	اقدامات آموزشی
۱۳۹	تسریع کردن
۱۴۰	غنی‌سازی
۱۴۰	آموزش در مدارس عادی
۱۴۰	آموزش خاص در مدارس خاص
۱۴۱	خودآزمایی تشریحی
۱۴۲	سؤالات چهارگزینه‌ای

❖ فصل ششم: نابینایی و نیمه‌بینایی

۱۴۵	مقدمه
۱۴۶	تعاریف و اصطلاحات
۱۴۷	رواج
۱۴۷	ارزیابی
۱۵۱	چشم‌انداز اختلال بینایی
۱۵۴	علل تفاض بینایی
۱۵۵	وراثت
۱۵۵	فیبرویلازی پشت عدسی چشم
۱۵۶	اشکال مختلف نیمه‌بینایی‌ها
۱۵۶	اثرات نقص بینایی
۱۵۶	اثر بر کودک
۱۵۷	رشد زبان و مفاهیم
۱۵۸	رشد حرکتی
۱۵۸	رشد شناختی و هوشی
۱۶۰	رشد اجتماعی و هیجانی
۱۶۰	پیشرفت تحصیلی
۱۶۰	اثرات بر خانواده
۱۶۳	آموزش و درمان
۱۶۵	برنامه‌های آموزشی
۱۶۵	بریل آموزشی

۱۶۶	کمک و آموزش به کودکان کم‌بینا
۱۶۷	پرورش و تقویت شنوایی
۱۶۷	پرورش و تقویت مهارت‌های لامسه‌ای
۱۶۸	استفاده از بینایی باقی‌مانده
۱۶۸	تحرك و جهت‌یابی
۱۶۸	رشد مهارت‌های زندگی روزمره
۱۶۹	آموزش در مدارس شبانه‌روزی
۱۷۰	آموزش از طریق عادی‌سازی
۱۷۰	روش تلفیقی
۱۷۰	آموزش در مدارس خاص روزانه
۱۷۰	نظام همیاری
۱۷۱	استفاده از بزرگسالان در کلاس درس
۱۷۱	پیشنهادهای قابل توجه برای کار با افراد مبتلا به نقص بینایی
۱۷۱	پیشنهادهای عمومی
۱۷۲	پیشنهادهای آموزشی
۱۷۲	خودآزمایی تشریحی
۱۷۳	سؤالات چهارگزینه‌ای

❖ فصل هفتم: ناشنوایی و نیمه‌شنوایی

۱۷۵	مقدمه
۱۷۶	تعاریف و اصطلاحات
۱۷۷	شنوایی و ناشنوایی
۱۸۱	رواج
۱۸۱	دانش‌آموزان ناشنوا با ناتوانیهای همراه
۱۸۲	علل نقایص شنوایی
۱۸۳	علل نقص شنوایی انتقالی
۱۸۴	علل ناشنوایی حسی - عصبی
۱۸۵	ارزیابی
۱۸۶	شناسایی از طریق معلم در کلاس درس
۱۸۷	باورها
۱۸۷	کودکان ناشنوا نمی‌توانند بشنوند
۱۸۸	کودکانی که ناشنوا هستند نمی‌توانند حرف بزنند
۱۸۸	کودکانی که ناشنوا هستند، عقب‌افتاده نیز هستند
۱۸۹	شناخت و ارتباط
۱۹۰	بحث الحاقی
۱۹۱	اثرات ناشنوایی
۱۹۱	اثرات بر کودک
۱۹۱	رشد زبان

۱۹۲	رشد شناختی و هوشی
۱۹۳	پیشرفت تحصیلی
۱۹۴	رشد هیجانی و اجتماعی
۱۹۴	تأثیر بر خانواده
۱۹۷	مسایل آموزشی و راهبردهای یادگیری
۱۹۷	شناسایی اولیه و مداخله
۱۹۸	رشد مهارت‌های ارتباطی
۱۹۸	رویکرد گفتاری
۲۰۰	رویکرد دستی
۲۰۱	برنامه آموزشی
۲۰۱	طبقه‌بندی مدارس
۲۰۱	کلاس عادی
۲۰۲	کلاسهای ویژه
۲۰۴	مدارس شبانه‌روزی
۲۰۴	خودآزمایی تشریحی
۲۰۵	سؤالات چهارگزینه‌ای
۲۰۷	❖ فصل هشتم: اختلالات ارتباطی
۲۰۸	مقدمه
۲۰۸	ناتوانی هوشی
۲۰۸	تأخیر زبانی ویژه
۲۰۹	واج شناختی
۲۱۱	معناشناسی
۲۱۱	نحو
۲۱۱	کار بست
۲۱۱	سیالی
۲۱۱	همه‌گیرشناسی
۲۱۴	اختلال زبان
۲۱۵	اختلالات گفتاری
۲۱۵	اختلالات واج شناختی
۲۱۵	اختلال صدا
۲۱۵	اختلالات روانی گفتار
۲۱۶	سبب‌شناسی
۲۱۸	ارزیابی و مداخله
۲۲۰	ناتوانیهای یادگیری
۲۲۰	تاریخچه اختلال
۲۲۱	همه‌گیرشناسی و رواج
۲۲۳	نشانه‌های بالینی و ارزشیابی تشخیصی

۲۲۳	ویژگیهای بالینی ناتوانی ویژه خواندن
۲۲۴	الگوهای ارتباط با همتایان
۲۲۴	ارتباطات همتایان
۲۲۵	الگوی بازی
۲۲۵	سیب شناسی
۲۲۵	ژنتیک
۲۲۶	جنبه های عصب - روان شناختی
۲۲۷	آسیب پذیری
۲۲۸	ارتباط با اختلالهای دیگر
۲۲۸	ارزیابی
۲۳۰	مداخله و درمان
۲۳۰	خواندن دوتایی
۲۳۱	هجی کردن شفاهی همزمان
۲۳۱	مهارتهای مطالعه کردن
۲۳۴	آسیب سر
۲۳۴	همه گیر شناسی
۲۳۵	رشد عصب شناختی و آسیب مغزی
۲۳۶	ارزشیابی
۲۳۷	مشکلات ناشی از آسیب مغزی
۲۳۸	عوامل نگهدارنده، آماده ساز و حفظ کننده از خطر
۲۳۸	مداخله
۲۴۱	خود آزمایی تشریحی
۲۴۱	سوالات چهارگزینه ای

❖ فصل نهم: آشفته گی های هیجانی

۲۴۶	مقدمه
۲۴۶	آشفته گی هیجانی
۲۴۸	میزان، شدت، مدت و تناسب سنی
۲۴۸	میزان
۲۴۸	شدت
۲۴۸	مدت
۲۴۹	تناسب سنی
۲۴۹	ارزیابی
۲۵۰	مراحل ارزیابی
۲۵۰	۱- ارزیابی خانواده
۲۵۲	۲- ارزیابی کودک
۲۵۳	رشد جنسی
۲۵۳	زندگی خانوادگی و روابط
۲۵۳	خلاصه مطالب برای گردآوری پیشینه

۲۵۴	مصاحبه با کودک و والدین
۲۵۶	اثرات آشتی‌گهی رفتار و هیجانی
۲۵۷	تأثیر بر کودک
۲۵۷	بیشرفت تحصیلی
۲۵۸	سازش اجتماعی
۲۵۹	ارتباط و زبان
۲۶۱	تأثیر بر خانواده
۲۶۱	اختلال‌های رفتاری و روان‌شناختی کودکی و نوجوانی
۲۶۱	اوتیزم
۲۶۳	اختلال بیش‌فعالی - کمبود توجه
۲۶۶	اختلال سلوک
۲۶۷	اختلال لجبازی - نافرمانی
۲۶۸	بی‌اختیاری ادرار
۲۶۹	بی‌اختیاری مدفوع
۲۷۰	اختلال تیک
۲۷۱	فرار از مدرسه و منزل
۲۷۲	فوبی مدرسه
۲۷۳	فوبی‌ها
۲۷۵	وسواس فکری - عملی
۲۷۶	مکیدن انگشت و سایر عاداتها
۲۷۷	ناخن جویدن
۲۷۸	دروغگویی
۲۷۹	اختلال‌های خواب
۲۷۹	وحشت‌زدگی شبانه
۲۸۰	کابوسهای شبانه
۲۸۰	خواب‌گردی
۲۸۱	گفتار در خواب
۲۸۱	اختلال‌های تغذیه
۲۸۲	هرزه‌خواری
۲۸۲	نشخوار کردن
۲۸۳	اختلال تغذیه‌ای شیرخوارگی و اوایل کودکی
۲۸۳	بی‌اشتهایی روانی
۲۸۴	پر خوری روانی
۲۸۵	افسردگی
۲۸۷	خود آزمایی تشریحی
۲۸۹	سؤالات چهارگزینه‌ای
۲۹۳	منابع فارسی
۲۹۴	منابع انگلیسی

پیشگفتار مولف

کودکان استثنایی همانند کودکان دیگر انسانهایی هستند که باید از حقوق انسانی خاص خود برخوردار شوند. امروزه از این باور بسیار مهم حمایت می‌شود که کودکان ناتوان را باید ابتدا به عنوان انسان و کودکانی که می‌توانند از تجربه‌ها و آموزشهای عادی بهره ببرند، نگریست. هدف این کتاب نیز تلاش برای تحقق چنین هدف دشواری می‌باشد. از خوانندگان - معلمان، معلمان آینده و متخصصان مرتبط با این حوزه - انتظار می‌رود هم به شباهت‌های کودکان ناتوان با هم‌تایان هم‌سن و سال آنها و هم به ویژگیهای یادگیری منحصر به فرد آنها (که ممکن است ناشی از ناتوانی آنها باشد) توجه داشته باشند.

یکی از دلایل بسیار مهم تأکید بر شباهتها این است که احتمال جدا شدن از تجربه و محیطهای عادی آموزشی را کاهش می‌دهد. سالهای متممادی، این نگرش که چنین کودکانی باید از خدمات آموزشی ویژه استفاده نمایند، باعث شده بود که این کودکان، معلمان، والدین و برنامه‌های آنها از تجربه‌های محیطهای آموزشی عادی جدا شوند.

به علاوه، تمرکز بر تفاوتها ممکن است باعث شود معلمان باور کنند که آنها مهارتهای لازم برای تدریس به کودکان با برجسب ناتوانی را ندارند یا اینکه این چنین کودکانی مسئولیت‌پذیر نیستند. هر دو فرض در بهترین شرایط دارای نتایج منفی، و در بدترین حالت، ویرانگر هستند. یادگیری درباره ویژگیهای منحصر به فرد این کودکان نیز اهمیت دارد. کودکان ناشنوا و نابینا با استفاده از راهبردهای آموزشی خاص که با ناتوانی آنها منطبق است به طور کارآمدتری یاد خواهند گرفت. کودکان مبتلا به ناتوانی یادگیری نیاز به راهبردهای فردی و آگاهانه دارند که بر یادگیری خواندن و نوشتن متمرکز است. حوزه آموزش ویژه، بیش از چند دهه است که چنین راهبردهایی را تهیه و گسترش داده است. به علاوه، این‌گونه راهبردها ممکن است یادگیری کودکانی را که واجد شرایط دریافت خدمات آموزشی ویژه تشخیص داده نشده‌اند، بهبود بخشد.

به هر حال، برای چنین کتابی می‌توان دو هدف عمده در نظر گرفت: اولین هدف آشنا کردن

خوانندگان با شباهتها و تفاوت‌های این گروه از کودکان با کودکان عادی همسال و هدف دیگر آرایه نگارش، دانش و مهارت‌های مناسب و ضروری برای روبه‌رو شدن با این گروه از کودکان، به خوانندگان کتاب است. کتاب حاضر از ۹ فصل تشکیل شده که هر فصل به مقوله‌ای از کودکان استثنایی اختصاص دارد. هر فصل هدف‌های رفتاری و پرسش‌هایی به صورت چندگزینه و تشریحی دارد که به فراگیری بهتر خوانندگان کمک می‌کند. بیشتر فصول از الگوی معینی پیروی می‌کنند، به این ترتیب که در ابتدای هر فصل مقدمه‌ای آورده شده و سپس به تعریف و طبقه‌بندی، شیوع‌شناسی، علل، ویژگی‌ها، ارزیابی و تشخیص، اقدامات و توصیه‌های آموزشی پرداخته‌ایم.

کتاب روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی برای ۳ واحد درسی روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی در دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد تهیه شده است و خواندن آن به دانشجویان، مربیان و معلمان آموزش و پرورش ویژه و والدینی که فرزند ناتوان دارند توصیه می‌شود. در پایان از آقای رحیم دانایی که ویراستاری کتاب را انجام داده‌اند و مدیر نشر روان، آقای قاسم شمس که مساعدت و امکان چاپ این کتاب را فراهم ساختند و از سرکار خانم منصوره خاثلری که زحمت حروفچینی و صفحه‌بندی آن را برعهده داشتند، سپاسگزاری می‌کنم.

علیرضا کا کاوند

بهار ۱۳۸۵